ZAMEK NIESYTNO W PŁONINIE

Fot. Pnapora, CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

Zamek Niesytno stoi na skalnym cyplu, na wysokości 550 m n.p.m., we wsi Płonina na zachód od Bolkowa. To jedna z dolnośląskich warowni na Szlaku Zamków Piastowskich. Najciekawsza jest jego wieloboczna wieża z dziobem, podobna do stołpu w Bolkowie i według historyków unikalna na skalę Polski.

PIERWSZA WZMIANKA

Zamek po raz pierwszy wymieniono w 1432 roku w liście biskupa wrocławskiego Konrada Oleśnickiego do wielkiego mistrza krzyżackiego. Biskup pisał, że warownię rycerza Hayna von Czirna (w innych źródłach Hans von Tschirn) zajęła wyprawa mieszczan wrocławskich i świdnickich. Według badaczy zamek powstał niewiele wcześniej, a hipoteza o jego XIII-wiecznym pochodzeniu jest mało prawdopodobna. Z XV wiekiem wiąże się tradycja o husytach i rycerzach rozbójnikach oraz nazwa Angstwinkel, czyli Zakątek Strachu.

WIEŻA I DOM ZAMKOWY

Wieloboczna wieża zajmuje skalną kulminację i pełniła rolę donżonu. We wnętrzu miała ciepłą izbę, rozległe pomieszczenie obłożone drewnem dla ocieplenia. Datowanie wieży budzi dyskusje, ale przypuszcza się, że zbudowano ją w drugiej połowie XV wieku. Poniżej stoi dom zamkowy, zapewne późniejszy.

RÓD VON ZEDLITZ

Prawdopodobnie od lat 30. XV wieku zamek należał do rodu von Zedlitz, który mieszkał tu do połowy XVII wieku. W 1545 roku Zedlitzowie zbudowali obok dwór z renesansową kamieniarką, znany jako pałac w Płoninie. Zamek stracił wtedy rolę rezydencji i służył głównie jako magazyn. W sali rycerskiej urządzono spichlerz, a na murach ustawiono cztery hakownice, z których strzelano przy ważnych uroczystościach.

ODBUDOWA

W 1843 roku ruiny kupił hrabia Julius von Bülow, który je zabezpieczył i poddał konserwacji. Na początku XX wieku majątek nabył hrabia Eberhard von Saurma baron von Jeltsch, który udostępnił zamek górny do zwiedzania. W 2010 roku właścicielem został przedsiębiorca Krzysztof Harkawy, a od 2012 roku trwają prace przy odgruzowaniu i rekonstrukcji budynku mieszkalnego. Strona zamku dokumentuje prace konserwatorskie i stabilizację murów jeszcze w 2022 roku.

> Zamek jest własnością prywatną, a prace trwały jeszcze w ostatnich latach. Zasady wejścia sprawdź przed wyjazdem na stronie zamku.

MAŁO KTO WIE

- **Weteran spod Grunwaldu.** Rycerz Hans von Tschirn (też Hayn von Czirn), pan Niesytna w 1432 roku, walczył pod Grunwaldem po stronie krzyżackiej. Współpracował z husytami, ale potem zwabił do Sokolca ich przywódców, Bedřicha i Michałka, i wydał ich Świdnicy.
  Źródło: Ruina zamku Niesytno, Zamki Polskie
- **Skąd nazwa.** Według jednej z legend nazwa Niesytno nawiązuje do chciwości Tschirna, który grabił kupców i okolicznych mieszkańców. W 1873 roku niemiecką formę Nymmarsat zmieniono na Wilhelmsburg, ale tuż przed wojną wieś znów nazywano Nimmersatt.
  Źródło: Zamki Polskie

CO OBOK

Zamek w Bolkowie jest około 7 km w linii prostej. Zamek Grodziec leży już około 35 km dalej, ale to ten sam Szlak Zamków Piastowskich.

ŹRÓDŁA

- Zamek Niesytno, Wikipedia (oparta na R. Łuczyński, Zamki, dwory i pałace w Sudetach, 2008)
- Pałac w Płoninie, Wikipedia
- Ruina zamku Niesytno w Płoninie, Zamki Polskie (potwierdza rok 1432 i rodzinę von Tschirn)
- Strona zamku Niesytno

Fakty w tym przewodniku sprawdzono w listopadzie 2026 r.

AUTOR
Marcin Roszak

Związany z Cieplicami. Zgłosił do budżetu obywatelskiego odbudowę wieży widokowej na Sołtysiej Górze i pilnował projektu aż do jej otwarcia. Przewodniki opracowuje na podstawie sprawdzonych źródeł. Więcej: marcinroszak.eu.